T007 A HÀM VII 100-Q03 Biệt Dịch-hết

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

53. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû nöôùc Caâu-taùt-la, du haønh ñeán khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc nghe Ñöùc Phaät ñang ôû khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä, beøn ñeán gaëp Phaät, laøm leã thaêm hoûi, roài ngoài qua moät beân, baïch: –Thöa Theá Toân, tröôùc ñaây con nghe Ngaøi xuaát gia caàu ñaïo ñaõ thaønh Baäc Voâ Thöôïng Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc. Coù thaät Ngaøi ñaõ noùi roõ nhö vaäy khoâng? Hay laø ngöôøi khaùc löu truyeàn sai? Hay laø vì ganh gheùt, cho ñeán cheâ bai, neân noùi lôøi naøy? Ñöùc Phaät baûo vua Ba-tö-naëc: –Lôøi noùi aáy laø lôøi chaân thaät, khoâng phaûi cheâ bai, khoâng theâm bôùt, ñuùng laø lôøi Ta noùi, noùi ñuùng nhö phaùp, khoâng phaûi noùi phi phaùp. Taát caû ngoaïi ñaïo khoâng theå cheâ traùch hay dò nghò veà Ta. Vua Ba-tö-naëc laïi thöa: –Con nghe Ngaøi coù lôøi noùi aáy, nhöng con chöa tin. Vì sao khoâng tin? Tröôùc ñaây coù nhöõng baäc xuaát gia ñaõ laâu, laø Tröôûng laõo Baø-la-moân kyø cöïu nhö: Phuù-lan-na Ca-dieáp, Maït-giaø-leâ Caâu-töø-leâ Töû, San-xaø-da Tyø-la-chi Töû, A-xaø-ña-sí-xaù-khaâm-baø-la, Giaø-cöù-ña Ca-chieân-dieân, Ni-caøn-ñaø Xaø-ñeà-phaát-ña-la. Caùc vò kyø cöïu aáy vaãn chöa töï noùi laø ñaõ ñaéc A-naäu-ña-la tam-mieäu tam-boà-ñeà. Huoáng chi Ngaøi tuoåi treû, xuaát gia chöa laâu, maø ñaõ ñaéc ñaïo hay sao? Ñöùc Phaät noùi: –Naøy Ñaïi vöông, theá gian coù boán vieäc tuy nhoû nhöng khoâng theå xem thöôøng. Nhöõng gì laø boán? Moät laø con vua tuy coøn nhoû nhöng khoâng theå khinh thöôøng. Hai laø roàng con tuy nhoû nhöng khoâng theå khinh thöôøng. Ba laø ñoám löûa tuy nhoû nhöng khoâng theå khinh thöôøng. Boán laø vò Tyø-kheo tuy treû tuoåi nhöng khoâng theå khinh thöôøng. Theá Toân noùi keä: Vua chuùa tuy coøn nhoû Hoïc ñuû caùc kyõ ngheä Sanh ôû nôi chaân chaùnh Khoâng xen laãn ueá taïp Coù danh voïng ñeïp lôùn

Khaép nôi ñeàu nghe bieát
Nhö vaäy tuy coøn nhoû
Khoâng theå khinh vò aáy
Muoán giöõ gìn maïng mình
Khoâng theå khinh vua nhoû.
Saùt-lôïi tuy coøn nhoû
Theo phaùp keá vò vua
Sau khi leân laøm vua
Ra leänh haønh hình phaït
Theá neân phaûi kính thuaän
Khoâng ñöôïc sanh khinh maïn.
ÔÛ trong caùc laøng xoùm
Hay ôû nôi vaéng veû
Thaáy roàng con coøn nhoû

Hình daùng tuy beù tí
Nhöng roàng lôùn hay nhoû
Ñeàu coù theå laøm maây
Giaùng traän möa to lôùn
Ai khinh thöôøng vì nhoû
Phaûi bò truùng noïc ñoäc
Ai muoán giöõ thaân maïng
Khoâng ñöôïc khinh roàng nhoû
Vì lôïi ích cho mình
Caàn phaûi töï phoøng hoä.
Nhö ñoám löûa nho nhoû
Neáu ñaày ñuû ñieàu kieän
Chaùy buøng leân raát maïnh
Gaëp phaûi traän gioù lôùn
Ñoát chaùy saïch nuùi röøng
Ñaõ chaùy röøng, ñoàng roài
Gaëp duyeân laïi chaùy nöõa
Muoán hoä trì taùnh maïng
Khoâng ñöôïc khinh löûa nhoû.
Neáu ñoái vôùi tònh giôùi
Maï nhuïc baèng aùc khaåu
Baûn thaân vaø con chaùu Taát caû ñeàu huûy baùng Ngay trong ñôøi vò lai Thoï aùc baùo nhö vaäy. Theá neân töï hoä trì Ñöøng gaây aùc cho haïng Saùt-lôïi ñuû quyeàn theá Roàng nhoû vaø löûa nhoû Tyø-kheo giöõ tònh giôùi Chôù khinh boán haïng naøy Vì hoä trì thaân maïng Caån thaän neân traùnh xa. Vua Ba-tö-naëc nghe lôøi Phaät daïy, trong loøng run sôï, toaøn thaân noåi gai oác, lieàn rôøi choã ngoài, baøy vai beân phaûi, chaép tay höôùng Phaät, baïch: –Theá Toân, nay con bieát mình coù toäi loãi vì ñaõ huûy phaïm Phaät. Ví nhö ñöùa treû ñieân cuoàng, ngu si khoâng bieát gì, haønh ñoäng baát thieän. Caàu xin Theá Toân thöông xoùt, cho con ñöôïc saùm hoái. Ñöùc Phaät baûo vua Ba-tö-naëc: –Ta luoân töø bi ñoái vôùi Ñaïi vöông, neân nhaän söï saùm hoái cuûa oâng. Vua Ba-tö-naëc ñöôïc saùm hoái xong, taâm raát hoan hyû, laøm leã roài töø giaõ. 54. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc baûn taùnh nhaân töø, hieáu thuaän. Meï nhaø vua vöøa qua ñôøi, oâng ta thöông nhôù khoùc loùc, khoâng töï chuû ñöôïc. Sau khi hoûa taùng meï xong, vua taém röûa, y phuïc vaø maùi toùc coøn öôùt, ngay giöõa tröa ñi thaúng ñeán gaëp Phaät, laïy döôùi chaân Ngaøi, roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Phaät hoûi vua: –Ñaïi vöông töø ñaâu ñeán maø y phuïc vaø maùi toùc coøn öôùt vaäy? Vua Ba-tö-naëc thöa: –Baïch Theá Toân, con ñoái vôùi meï hieàn raát yeâu thöông toân kính. Vöøa roài, chaúng may meï con qua ñôøi, con ñöa linh cöûu meï ñeán taän ñoàng troáng hoûa thieâu, an taùng xong, vöøa môùi taém röûa neân y

phuïc vaø toùc coøn öôùt.

Ñöùc Phaät baûo: –Naøy Ñaïi vöông, nhaø vua ñoái vôùi meï coù yeâu thöông, kính troïng laém khoâng? Nhaø vua ñaùp: –Con heát loøng kính yeâu. Giaû söû coù ngöôøi laøm cho meï con soáng laïi, con ñem ñuû caùc thöù binh: töôïng, xa, maõ, boä giao heát cho ngöôøi aáy ñeå ñoåi laáy maïng soáng meï con, taâm con khoâng hoái tieác. Giaû nhö ñem moät nöûa ñaát nöôùc ñeå ñeàn ôn, con cuõng khoâng hoái haän. Nhaø vua laïi thöa: –Lôøi Ñöùc Phaät daïy raát ñuùng. Taát caû chuùng sanh hoäi hoïp roài phaûi trôû veà caùi cheát. Phaät daïy: –Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Sanh phaûi coù töû, naêm coõi boán loaøi ñeàu phaûi cheát. Vua chuùa, muoân daân, Baø-la-moân chuùng... hoäi hoïp roài seõ phaûi cheát. Vua Quaùn Ñaûnh uy löïc töï taïi, thoáng lónh ñaát nöôùc, cuoái cuøng cuõng phaûi cheát. Thaàn tieân ñaït naêm thaàn thoâng ôû röøng vaéng, uoáng nöôùc aên traùi cuõng phaûi töû vong. Trôøi Tam thaäp tam höôûng an laïc toät böïc, haøo quang röïc rôõ, ôû cung ñieän trôøi, tuoåi thoï raát daøi roài cuõng phaûi heát. Caùc vò A-la-haùn ñaõ boû caùc gaùnh naëng xuoáng, ñaït ñeán töï lôïi, saïch caùc keát söû, taâm ñöôïc töï taïi, chaùnh trí giaûi thoaùt, thaân toái haäu cuõng trôû veà choã tan hoaïi. Caùc vò Phaät Bích chi moät mình khoâng baïn, thöôøng ôû choã tòch tónh cuõng seõ tan dieät. Chö Phaät chaùnh giaùc, ñuû möôøi löïc, coù boán voâ uùy, ñaéc boán voâ ngaïi, coù theå roáng tieáng sö töû, thaân cuõng voâ thöôøng, hoäi hoïp quy veà tan dieät. Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, Ta vì ñaïi vöông phaân bieät caùc tröôøng hôïp sanh phaûi coù töû. Toùm laïi, khoâng sanh thì khoâng cheát. Ñöùc Phaät noùi keä: Ñaõ sanh phaûi coù töû Soáng bao laâu cuõng cheát Tuøy nghieäp thoï duyeân baùo Thieän aùc ñeàu coù quaû Tu phöôùc ñöôïc sanh thieân

Laøm aùc ñoïa ñòa nguïc Haønh ñaïo ñoaïn sanh töû Vónh vieãn nhaäp Nieát-baøn. Khoâng treân trôøi döôùi bieån Hay vaøo giöõa nuùi ñaù Khoâng coù ñòa phöông naøo Thoaùt khoûi ñöôïc caùi cheát Chö Phaät vaø Duyeân giaùc Boà taùt vôùi Thanh vaên Coøn boû thaân voâ thöôøng Huoáng chi nhöõng phaøm phu. Khi vua Ba-tö-naëc nghe lôøi Phaät daïy, taâm yù môû thoâng, khoâng coøn öu saàu, hoan hyû töø giaõ. Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 55.
Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc ôû choã yeân tónh töï suy nghó: “Vôùi con ngöôøi, theá naøo laø yeâu baûn thaân, theá naøo laø haïi baûn thaân?”. Vua laïi suy nghó: “Neáu thaân, khaåu, yù thöïc haønh nghieäp thieän, xa lìa caùc ñieàu aùc, goïi laø yeâu baûn thaân. Neáu thaân, khaåu, yù laøm vieäc baát thieän, taïo caùc ñieàu aùc, goïi laø khoâng yeâu baûn thaân”. Vua Ba-tö-naëc nghó nhö theá roài, rôøi choã yeân tònh, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, laïy döôùi chaân Ngaøi, ngoài qua moät beân, thöa: –Baïch Theá Toân, con ôû choã yeân tònh, töï nghó: “Theá naøo laø yeâu baûn thaân? Theá naøo laø haïi baûn thaân? Ai coù theå vôùi thaân, khaåu, yù haønh thieän, laø yeâu baûn thaân. Ai vôùi thaân, khaåu, yù haønh nghieäp baát thieän, laø khoâng yeâu baûn thaân”. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, ñuùng nhö vaäy! Ngöôøi naøo thaân, khaåu, yù laøm vieäc aùc, laø khoâng yeâu baûn thaân. Vì sao? Ngöôøi vì ñieàu aùc, tuy coù keû oaùn thuø nhöng khoâng chaéc gì gaây haïi cho hoï nhanh choùng. Nhöng neáu hoï töï taïo nghieäp aùc, thì söï tai haïi raát gheâ gôùm. Theá neân töï

mình taïo

nghieäp aùc goïi laø khoâng töï yeâu mình. Laïi nöõa, coù ngöôøi vì baûn thaân neân haønh ñoäng saùt, ñaïo, daâm, ñoù laø gaây toån haïi cho mình. Ngöôøi naøo thaân, khaåu, yù haønh thieän, giaû nhö hoï töï nghó: “Ta xaû boû vôï con, gia ñình yeâu meán”, ngöôøi thöôøng thì goïi ñoù laø khoâng yeâu baûn thaân. Thaät ra ñoù chính laø yeâu baûn thaân. Taïi sao? Ngöôøi nhö vaäy tuy coù thaân quyeán, baïn beø, cha meï, anh em vôùi aân tình ghi xöông khaéc coát, nhöng ñeán luùc hoï giaø, suy, cuõng khoâng theå cöùu giuùp ñöôïc. Caàn phaûi töï thaân, khaåu, yù mình tu haønh nghieäp thieän môùi coù theå töï cöùu ñoä. Ñoù laø yeâu baûn thaân. Ñöùc Phaät noùi keä: Ngöôøi naøo töï yeâu mình Khoâng gaây aùc cho ngöôøi Ngöôøi khoâng laøm ñieàu aùc Laø keû ñöôïc an laïc. Neáu ai töï yeâu mình Phaûi laøm caùc nghieäp thieän Mau leï thu nhaän ñöôïc Nhieàu haïnh phuùc khaùc nhau. Ai muoán yeâu chính mình Phaûi giöõ gìn ba nghieäp Thí nhö thaønh bieân giôùi Ñoàng hoang nhieàu giaëc cöôùp Khi tai naïn chöa ñeán Töï baûo veä nghieâm maät. Chöa naïn, khoâng phoøng hoä Gaëp naïn khoå voâ cuøng. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 56. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc ôû choã vaéng, töï suy nghó: “Theá naøo laø hoä trì baûn thaân? Theá naøo laø khoâng hoä trì baûn thaân?”. Nhaø vua laïi töï nghó:

“Ngöôøi naøo tu thieän laø hoä trì baûn thaân, ngöôøi naøo laøm aùc laø khoâng hoä trì baûn thaân”. Sau khi suy nghó nhö vaäy, nhaø vua rôøi choã ngoài, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, laïy döôùi chaân, ngoài qua moät beân, thöa: –Baïch Theá Toân, con ôû choã vaéng, töï nghó: “Theá naøo laø hoä trì baûn thaân? Theá naøo laø khoâng hoä trì baûn thaân?”. Con laïi nghó: “Ai tu haïnh thieän laø hoä trì baûn thaân. Ai haønh baát thieän laø khoâng hoä trì baûn thaân”. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! Neáu ñem boán loaïi binh laø töôïng binh, maõ binh, xa binh, boä binh baûo veä chung quanh töï thaân, cuõng khoâng ñöôïc goïi laø hoä trì baûn thaân. Taïi sao? Ñaây khoâng phaûi laø söï hoä trì beân trong. Ngöôøi naøo thaân, khaåu, yù laøm thieän, tuy khoâng coù boán loaïi binh hoä veä, vaãn ñöôïc goïi laø hoä trì töï thaân. Vì sao? Ñaây laø coù söï phoøng hoä beân trong. Söï hoä trì beân trong naøy hôn laø söï giöõ gìn töø beân ngoaøi, neân ñöôïc goïi laø hoä trì baûn thaân. Ñöùc Phaät noùi keä: Ngöôøi naøo muoán töï hoä Thöôøng hoä thaân, khaåu, yù Tu haønh caùc phaùp thieän Coù hoå vaø bieát theïn Ai khoâng hoä ba nghieäp Taø kieán vaø phieàn naõo Ngaên che caùc phaùp thieän Tuøy tuøng theo ma aùc Chính laø töï haïi mình Theá neân phaûi töï hoä Tu giôùi, ñònh, trí tueä Phuïng haønh lôøi Phaät daïy. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 57. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.

Vua Ba-tö-naëc ngoài ôû choã vaéng, suy nghó: “Trong theá gian naøy ít coù ngöôøi laøm ñöôïc söï nghieäp giaøu sang, doài daøo taøi saûn. Giaû söû coù ñöôïc söï nghieäp taøi saûn maø khoâng soáng kieâu sa, khieâm toán bieát ñuû, tieát cheá thò duïc,

khoâng haïi chuùng sanh, ngöôøi nhö vaäy ít coù. Theá gian coù raát nhieàu ngöôøi ñöôïc saûn nghieäp hôn ngöôøi, laïi kieâu caêng, phoùng ñaõng, tham ñaém duïc voïng, naõo haïi chuùng sanh. Ngöôøi nhö vaäy raát nhieàu".

Vua Ba-tö-naëc ôû choã yeân tònh, suy nghó nhö theá, roài ñöùng daäy, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt ñaát, ngoài qua moät beân, baïch Phaät: –Thöa Theá Toân, con ôû choã vaéng, töï nghó: "Trong theá gian, neáu coù ngöôøi ñöôïc saûn nghieäp lôùn, taâm bieát tri tuùc, khoâng phoùng tuùng, khoâng tham ñaém caùc duïc, khoâng naõo haïi ngöôøi khaùc; ngöôøi nhö vaäy raát ít. Neáu coù ngöôøi ñöôïc cô nghieäp to lôùn, kieâu caêng, phoùng ñaõng, tham ñaém duïc voïng, gaây haïi cho chuùng sanh, ngöôøi nhö vaäy raát nhieàu!". Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, thaät vaäy! Thaät vaäy! Trong theá gian coù nhieàu ngöôøi ñöôïc phong boãng loäïc roài sanh kieâu maïn, phoùng ñaõng, tham ñaém duïc voïng, gaây khoå sôû cho chuùng sanh. Ngöôøi ngu nhö vaäy chòu khoå laâu daøi, bò toån haïi raát nhieàu, phaûi bò ñoïa vaøo ñòa nguïc sau khi qua ñôøi. Naøy Ñaïi vöông, nhö ngöôøi ñaùnh caù vaø ñeä töû cuûa hoï vôùi phöông phaùp kyõ thuaät baét caù tinh xaûo, duøng löôùi daøy buûa ngang doøng nöôùc chaûy. Con caù, con ngao, con giaûi, kyø ñaø, caùc loaïi thuûy toäc...ñeàu loït vaøo löôùi. Caùc loaøi thuûy toäc naøy, con naøo bò vaøo loït löôùi ñeàu naèm trong tay ngöôøi ñaùnh caù, bò loâi keùo, di chuyeån tuøy theo yù cuûa ngöôøi ñaùnh caù. Cuõng nhö theá, coù raát nhieàu ngöôøi ôû theá gian ñöôïc phong boång loäc hôn ngöôøi, laïi kieâu maïn, phoùng ñaõng, tham ñaém naêm duïc, laøm haïi cho chuùng sanh. Vì sao? Ngöôøi ngu nhö vaäy ñaõ loït vaøo löôùi cuûa Ma, bò löôùi Ma baét ñöôïc, cöû ñoäng, sinh hoaït ñeàu do Ma sai khieán. Theá Toân noùi keä: Phoùng tuùng, ñaém söï nghieäp Hoang meâ muøi naêm duïc Khoâng bieát coù quaû aùc Nhö caù vaøo löôùi daøy Nghieäp naøy ñaõ thaønh töïu Chòu khoå naõo voâ cuøng.

Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 58. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc ôû choã vaéng, töï suy nghó: "Trong theá gian ít coù ngöôøi ñöôïc phong boång loäc cao maø khoâng kieâu maïn, phoùng tuùng, khoâng tham naêm duïc, khoâng laøm haïi chuùng sanh. Trong theá gian coù nhieàu ngöôøi ñöôïc cô nghieäp hôn ngöôøi, laïi kieâu maïn, phoùng tuùng, tham ñaém naêm duïc, laøm haïi chuùng sanh". Nhaø vua suy nghó nhö vaäy xong, lieàn rôøi choã ngoài, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, laïy döôùi chaân Ngaøi, ngoài qua moät beân, thöa: –Thöa Theá Toân, con ôû choã vaéng, suy nghó::Trong theá gian ít coù ngöôøi ñöôïc cô nghieäp hôn ngöôøi maø khoâng kieâu maïn phoùng tuùng, khoâng tham naêm duïc, khoâng haïi chuùng sanh. Coù nhieàu ngöôøi ñöôïc cô nghieäp to lôùn, laïi tham ñaém naêm duïc, laøm haïi chuùng sanh". Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, thaät vaäy! Thaät vaäy! Ñuùng nhö lôøi nhaø vua noùi. Nhö ngöôøi thôï saên ñaøo haàm baét nai, ñuoåi chuùng chaïy rôi vaøo haàm, tuøy yù baét chuùng. Trong theá gian, coù nhieàu chuùng sanh ñöôïc cô nghieäp to lôùn, kieâu caêng, phoùng ñaõng, tham ñaém naêm duïc, gaây khoå sôû cho chuùng sanh, cuõng nhö vaäy. Ngöôøi ngu nhö theá ñaõ rôùt vaøo baãy cuûa Ma, tuøy theo Ma sai khieán, seõ rôi vaøo ñòa nguïc, chòu khoå laâu daøi.

Theá Toân noùi keä:
Phoùng daät, vöôùng söï nghieäp
Meâ muoäi trong naêm duïc
Khoâng bieát quaû aùc sau
Nhö nai rôùt baãy saâu
Phaûi chòu nhieàu khoå naõo
Ngöôøi laøm nghieäp aùc naøy
Saàu khoå laïi chòu khoå
Hoái haän laøm sao kòp
Ngöôøi thöïc haønh nghieäp thieän
Sau ñöôïc keát quaû toát Laâm chung yù hoan hyû Sau khoâng coù hoái haän. Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 59. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Vua Ba-tö-naëc ñeán gaëp Phaät, laïy döôùi chaân Ngaøi, ngoài qua moät beân, thöa: Thöa Theá Toân, coù moät Tröôûng giaû teân Ma-ha-nam, nhaø raát giaøu, coù nhieàu cuûa caûi quyù giaù. Ñöùc Phaät hoûi: –Giaøu to nhö theá naøo? Nhaø vua baïch Phaät: –Nhaø vò Tröôûng giaû aáy, soá vaøng baïc chaâu baùu ñeán ngaøn vaïn öùc, khoâng theå keå heát, huoáng chi caùc loaïi taøi saûn khaùc. OÂng ta tuy giaøu coù nhöng khoâng daùm aên uoáng, thöùc aên cuûa oâng chæ laø caùm taïp thoâ nhaùm. Khi oâng naáu canh, naáu caû göøng vaøo, naáu xong laïi ñem baùn heát ñeå laáy tieàn söû duïng. Y phuïc cuûa oâng chæ duøng vaûi thoâ, chæ coù naêm taám vaûi xaáu ñeå maëc beân trong, ñi laïi baèng xe cuõ, laáy laù caây keát laøm loïng ñeå che. Chöa bao giôø thaáy oâng ta boá thí cho Sa-moân, Baø-la-moân, ngöôøi ngheøo, treû con. Khi muoán aên, tröôùc heát ñoùng cöûa, sôï caùc Sa-moân, Baø-la- moân... ñeán khaát thöïc. Ñöùc Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, ngöôøi nhö theá khoâng phaûi laø tröôïng phu toát. Vì sao? Ñöôïc taøi saûn giaøu coù nhö vaäy maø vò aáy laïi khoâng theå môû roäng loøng höôûng thuï vui veû moät caùch chaân chaùnh, laïi khoâng theå hieáu döôõng cha meï, cung caáp cho vôï con, laïi khoâng ban ôn cho noâ tyø, ngöôøi laøm, laïi khoâng khi naøo boá thí cho caùc Sa-moân, Baø-la-moân, laïi khoâng caàu mong quaû baùu ñöôïc sanh thieân. Cuõng nhö choã ñaát maën, coù ao ít nöôùc, vì nöôùc maën ñaéng ngöôøi khoâng uoáng ñöôïc, neân ñöa ñeán khoâ kieät. Ngöôøi ngu trong theá gian cuõng nhö vaäy, ñöôïc taøi saûn to lôùn khoâng chòu

söû duïng ñeå töï thaân höôûng an laïc, laïi khoâng theå cung döôõng cho cha meï, nuoâi döôõng vôï con. Ñoái vôùi quyeán thuoäc, noâ tyø ngöôøi ôû, baïn thaân tri thöùc ñeàu khoâng giuùp ñôõ tieàn cuûa. Tuy hoï coù taøi saûn quyù baùu doài daøo nhöng khoâng lôïi ích gì caû. Phaät daïy: –Naøy Ñaïi vöông, vò Thieän tröôïng phu coù saûn nghieäp thöôøng ñem ra söû duïng thoï höôûng moät caùch an laïc chaân chaùnh, ñoàng thôøi cuùng döôøng Sö tröôûng, cha meï, cho vôï con, quyeán thuoäc, noâ tyø ngöôøi ôû, baïn beø tri thöùc, cho ñeán cuùng döôøng Sa-moân, Baø-la-moân; ngöôøi ngheøo naøn ñeán xin ñeàu boá thí cho caû. Ngöôøi thieän nhö vaäy, taøi saûn

quyù giaù taïo ñöôïc goïi laø thöôïng nghieäp, taïo nhöõng nhaân an laïc vaø duyeân sanh thieân. Ngöôøi naøy thu hoaïch taøi saûn, thaønh töïu vieäc thieän lôùn. Ví nhö beân caïnh laøng xoùm, thaønh phoá, coù ao nöôùc trong xanh, chaûy ra nöôùc saïch, boán phía baèng thaúng, coù nhieàu caây coái, hoa traùi raäm raïp, coû moïc meàm maïi bao phuû quanh hoà. Taát caû moïi ngöôøi ñeàu ñöôïc taém röûa, ñöôïc nöôùc uoáng toát. Caùc loaïi caàm thuù bay löôïn, chaïy chôi thích thuù nôi ñoù. Ngöôøi tröôïng phu kheùo gioûi cuõng vaäy... ñöôïc sanh coõi trôøi, thaønh töïu thieän lôùn.

Theá Toân noùi keä:
Ñaát coù nhieàu muoái maën
Giöõa coù ao nöôùc maùt
Maën ñaéng khoâng uoáng ñöôïc
Sau töï noù khoâ kieät.
Keû khoán khoå cuõng vaäy
Tuy coù nhieàu taøi baûo
Nhöng khoâng daùm aên maëc
Cuõng khoâng ñem cho ngöôøi
Goïi laø keû khoán khoå.
Coù taøi saûn boá thí
Nhö vuøng ñaát baèng roäng
Coù hoà nöôùc trong xanh
Caây röøng raäm chung quanh
Ngöôøi, thuù ñeàu öa thích
Ñaây goïi laø ngöôøi trí
Nhö con traâu chuùa lôùn
Khi soáng höôûng an laïc
Luùc cheát ñöôïc sanh thieân.
Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh. 60. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Trong thaønh, coù moät Tröôûng giaû teân Ma-ha-nam, khoâng coù con noái doõi, bò beänh qua ñôøi. Theo pheùp nöôùc baáy giôø, ai khoâng coù con trai, sau khi qua ñôøi thì gia taøi phaûi nhaäp vaøo coâng quyõ. Vì lyù do naøy, taøi saûn cuûa Ma-ha-nam phaûi bò naïp cho vua. Vua Ba-tö-naëc thaân theå ñaày buïi, ñeán gaëp Phaät, sau khi laøm leã, lieàn ngoài qua moät beân. Ñöùc Phaät baûo nhaø vua: –Hoâm nay vì sao Ñaïi vöông thaân theå buïi baëm, dung maïo khaùc thöôøng maø ñeán ñaây? Vua Ba-tö-naëc baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, trong thaønh Xaù-veä coù vò ñaïi Tröôûng giaû teân Ma- ha-nam môùi cheát hoâm qua. Vì khoâng con neân taøi saûn cuûa oâng ta ñeàu phaûi sung vaøo coâng quyõ. Con ñi xem xeùt taøi saûn oâng ta chaúng keå gioù buïi, neân thaân theå bò buïi baëm nhö vaäy. Ñöùc Phaät hoûi nhaø vua: –Ma-ha-nam coù thaät laø cöï phuù khoâng? Nhaø vua ñaùp: –Baïch Theá Toân, ñuùng vaäy. Giaøu coù nhö theá naøo?

Vaøng baïc chaâu baùu soá ngaøn vaïn öùc, khoâng theå tính toaùn, huoáng chi caùc taøi saûn khaùc. OÂng ta tuy coù chaâu baùu tích chöùa raát nhieàu nhöng vì keo kieät neân khoâng daùm aên. Khi aên, chæ aên luùa leùp, luùa maï, caùm taïp raát thoâ cöùng. Khi naáu canh chæ naáu vôùi göøng, naáu xong laïi ñem baùn bôùt ñeå laáy tieàn tieâu. Khi maëc chæ duøng aùo vaûi thoâ. Taát caû y phuïc chæ coù naêm taám vaûi xaáu ñeå maëc. Ñi ñaâu chæ duøng xe cuõ, xaáu, keát laù laøm taøng loïng ñeå che. Chöa bao giôø thaáy oâng ta boá thí cho Sa-moân, Baø-la-moân, hay ngöôøi ngheøo khoán xin aên.

Ñöùc Phaät daïy: –Ngöôøi ngu theá ñoù chaúng phaûi laø vò Thieän tröôïng phu. Vì sao? Tuy coù taøi saûn khoâng theå môû loøng höôûng thoï an laïc chaân chaùnh, laïi khoâng theå giuùp ñôõ nuoâi naáng cha meï cuøng vôï con, khoâng ban boá cho noâ tyø ngöôøi ôû, khoâng khi naøo boá thí cho Sa-moân, Baø-la-moân, cuõng khoâng caàu quaû baùo thieän ñeå sanh thieân. Ñöùc Phaät laïi baûo nhaø vua:

–Thuôû xöa, vò Ma-ha-nam aáy töøng ôû nôi Ñöùc Phaät Bích chi, teân Ña-giaø-la-saét, vun troàng moät ít caên laønh. Khi ñoù oâng ta ñaõ boá thí thöùc aên uoáng nhöng khoâng chí taâm, khoâng baèng tín taâm, khoâng töï tay cho, khoâng cung kính, boá thí cho qua chuyeän, sau khi boá thí laïi sanh taâm hoái haän, töï suy nghó: “Thöùc aên uoáng cuûa ta taïi sao laïi cho Sa-moân troïc ñaàu naøy, khoâng baèng ñem cho keû toâi tôù trong nhaø ta”. Khi oâng aáy qua ñôøi, ñöôïc sanh vaøo nhaø Tröôûng giaû cöï phuù baäc nhaát trong thaønh Xaù- veä. Tuy ñöôïc sanh vaøo nhaø Tröôûng giaû giaøu coù, nhöng vì ñôøi tröôùc boá thí thöùc aên coù taâm hoái tieác, neân töï nhieân khoâng öa maëc y phuïc ñeïp, laïi khoâng thích thöùc aên ngon, khoâng öa thích ñi xe ngöïa coù trang trí ñeïp. Ñaïi vöông neân bieát, Ma-ha-nam vaøo thuôû xöa, gia ñình giaøu coù, vì tham taøi saûn tieàn baïc, gieát ngöôøi em khaùc meï. Vì nhaân duyeân naøy bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, chòu khoå ñau trong voâ löôïng vaïn naêm. Vì lyù do naøy, baûy laàn taøi saûn cuûa oâng ta bò sung coâng. Ma-ha-nam ñoái vôùi Phaät Bích chi Ña-giaø-la-saét nhôø nhaân duyeân boá thí thöùc aên, sau khi höôûng phöôùc heát, nhö toäi nhaân lôùn bò ñoïa vaøo ñòa nguïc sau khi qua ñôøi. Ma-ha-nam qua ñôøi cuõng nhö vaäy, bò ñoïa vaøo ñòa nguïc keâu gaøo lôùn. Vua Ba-tö-naëc laïi baïch Phaät: –Baïch Theá Toân, Ma-ha-nam sau khi qua ñôøi coù thaät bò ñoïa vaøo ñòa nguïc keâu gaøo lôùn khoâng? Phaät daïy: –Thaät bò ñoïa. Nhaø vua nghe vaäy buoàn baõ rôi leä, roài söûa laïi y phuïc, tròch vai aùo beân phaûi, chaép tay noùi keä: Tieàn taøi luùa vaûi vaø chaâu baùu Noâ tyø, ngöôøi haàu vaø quyeán thuoäc Taát caû taøi saûn vaø ngöôøi haàu Khoâng theå mang theo, duø phaàn nhoû. Khi söï cheát ñeán, thaây cuõng boû Taát caû taøi baûo tuy la lieät Khoâng coù vaät gì laø cuûa ta Cuõng khoâng mang theo moät vaät naøo. Chaúng coù vaät gì ñi theo ta Nhö laø caùi boùng ñi theo hình

Quaû baùo thieän aùc laøm khoâng maát
Chæ coù nghieäp nhö boùng theo ngöôøi.
Ñöùc Theá Toân noùi keä ñaùp:
Thieän aùc ñi theo ngöôøi

Nhö boùng ñi theo hình
Hình ñi ñeán nôi ñaâu
Boùng theo ñoù khoâng rôøi.
Nhö coù ít löông thöïc
Vöôït hieåm raát khoå naõo
Laøm aùc cuõng nhö vaäy
Khoâng theå ñeán neûo thieän.
Nhö löông thöïc doài daøo
An vui vöôït ñöôøng hieåm
Ngöôøi tu phöôùc cuõng theá
An oån ñeán choã thieän.
Nhö xa nhaø ñaõ laâu
Ñeán nôi raát xa xoâi
Khi an oån veà nhaø
Trong taâm raát vui thích.
Vôï con cuøng quyeán thuoäc
Hoan hyû cuøng ñoùn tieáp
Tu thieän cuõng nhö vaäy
Nghieäp thieän ñeán nghinh ñoùn
Nhö baø con xa caùch
Gaëp nhau raát vui möøng.
Theá neân phaûi chöùa thieän
Gaây phöôùc cho ñôøi sau
Muoán ñöôïc phöôùc ñôøi sau
Phaûi tu haønh chaùnh haïnh
Nay khoâng bò cheâ traùch
Ñôøi sau höôûng an laïc.
Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

61. Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø vua Ba-tö-naëc muoán toå chöùc teá ñaøn lôùn. Vua nuoâi moät ngaøn con boø troùi ôû truï, vaø traâu mao, traâu caøy, traâu söõa, traâu ngheù, traâu nhoû, moãi loaïi ñeàu moät ngaøn con. Caùc loaïi deâ ñöïc, deâ ñen cuõng moät ngaøn con. Caùc loaïi suùc sanh ñeàu bò daét ñeán teá ñaøn. Caùc Baø-la-moân ôû nhöõng nöôùc khaùc nghe nhaø vua toå chöùc teá ñaøn lôùn, töø xa cuõng ñeàu keùo veà taäp hôïp ôû thaønh Xaù-veä. Coù nhieàu Tyø-kheo töø saùng sôùm maëc y, mang baùt vaøo thaønh khaát thöïc, nghe vua Ba-tö-naëc muoán teá ñaøn lôùn, nuoâi caû ngaøn con boø, traâu mao, traâu nöôùc, traâu caøy, traâu nhoû vaø traâu ngheù ñeàu moät ngaøn con; caùc loaïi deâ ñen, deâ ñöïc cuõng moät ngaøn

con; caùc loaïi suùc sanh naøy ñeàu bò daãn ñeán teá ñaøn. Laïi nghe nhöõng Baø-la-moân ôû nhöõng nöôùc khaùc bieát tin vua Ba-tö-naëc toå chöùc ñaïi teá ñaøn neân taát caû taäp hôïp ôû thaønh Xaù-veä. Caùc Tyø-kheo khaát thöïc xong, sau khi thoï trai, xeáp y caát baùt, röûa chaân, ñeán gaëp Theá Toân, laïy saùt chaân, ngoài qua moät beân, baïch Phaät:

–Thöa Theá Toân, hoâm nay chuùng con vaøo thaønh khaát thöïc ñöôïc nghe söï vieäc nhö vaày...

Ñöùc Theá Toân nghe xong, lieàn noùi keä:

Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Cuùng vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Cuûa moät laàn tin Phaät.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Tu vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Cuûa moät laàn tin Phaùp.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Tu vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Cuûa moät laàn tin Taêng.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Tu vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Moät laàn tu taâm Töø.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Tu vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Moät laàn thöông chuùng sanh.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Tu vaäy ñeå caàu phöôùc
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Thöông töôûng ñeán quyû thaàn.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Moät laàn phaùt taâm thieän
Thöông xoùt loaøi suùc sanh.
Traêm ngaøn thaùng cuùng teá
Khoâng baèng phaàn möôøi saùu
Sanh tín taâm yeâu thích

Vôùi lôøi Ñöùc Phaät daïy.
Giaû söû teá nhieàu caùch
Vaø phuïng söï thôø löûa
Tu vaäy muoán caàu phöôùc
Leã caùc teá ñaøn naøy
Suoát heát caû moät naêm
Khoâng baèng ñöùng thaúng ngöôøi
Cung kính Phaät moät laïy
Phöôùc ñöùc hôn boán laàn.
Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

62. Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû taïi khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc nöôùc Xaù-veä.
Baáy giôø vua Ba-tö-naëc baét moät soá ngöôøi, coù caû Saùt-lôïi, Tyø-xaù,
Thuû-ñaø-la, Sa-moân, Baø-la-moân, ngöôøi xuaát gia giöõ giôùi, phaù giôùi, cho ñeán kyõ nöõ, Chieân-ñaø-la... giam giöõ.
Caùc Tyø-kheo vaøo thaønh khaát thöïc, nghe söï vieäc nhö treân, sau khi thoï trai, röûa chaân xong, ñeán gaëp Ñöùc Phaät, laïy saùt chaân Ngaøi, ngoài qua
moät beân, baïch Phaät:
–Baïch Theá Toân, chuùng con vaøo thaønh khaát thöïc, nghe vua Ba-tönaëc baét giöõ nhöõng vò Saùt-ñeá-lôïi, Tyø-xaù, Thuû-ñaø-la, Sa-moân, Baø-lamoân, ngöôøi xuaát gia trì giôùi, phaù giôùi vaø kyõ nöõ, Chieân-ñaø-la...
Theá Toân nghe lôøi aáy xong, noùi keä:
Vua chuùa troùi buoäc ngöôøi
Duøng saét, goã vaø daây
Hieàn thaùnh xem vieäc naøy
Bieát chaúng phaûi troùi chaéc.
Ai aùi luyeán vôï con
Tieàn taøi vaø chaâu baùu
Nhöõng thöù aáy troùi ngöôøi
Chaéc chaén hôn lao nguïc.
Vôï con vaø taøi saûn
Ngöôøi ngu bò troùi buoäc
Noù thaät nhö suoái döõ
Laøm phaøm phu chìm noåi
Vaäy neân phaûi vöôït qua
Mau ñeán choã giaûi thoaùt.

Ñöùc Phaät daïy nhö vaäy, caùc Tyø-kheo nghe lôøi Phaät daïy, ñeàu hoan hyû phuïng haønh.

Keä toùm löôïc:

Tam-boà-ñeà vaø meï
Yeâu ta vaø giöõ ta
Baét caù vaø baãy nai
Xan cuøng vôùi qua ñôøi
Teá töï cuøng troùi buoäc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.